

Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie NH2050 Velsen, 29 juli 2018

Inhoud

	2
1. Inleiding	2
2. Algemeen over de Visie	2
3. Stad en land in de MRA	3
3.1 Leefomgeving	3
3.2 Verstedelijking	4
4. Natuurontwikkeling en Biodiversiteit	5
4.1 Recreatie en natuur	5
5. Landschap	6
6. Energie	6
7. Schiphol	6
8. Aanbevelingen	7

Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie NH2050

Velsen, 29 juli 2018

1. Inleiding

Stichting Natuurlijk Spaarnwoude heeft de visie met interesse gelezen. Het ontvouwt een waaier van stuurfactoren, die de komende decennia gaan zorgen voor afwegingen voor de Provincie, Waterschappen en de Gemeenten, maar ook voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties als bij voorbeeld de onze. Wij geven daar graag een zienswijze aan mee.

In de laatste paragraaf van deze zienswijze formuleren wij enkele aanbevelingen.

2. Algemeen over de Visie

Visiebreed wordt uitgegaan van een groeiscenario voor ongeveer alle besproken terreinen. Met stabilisatie en krimp wordt eigenlijk geen rekening gehouden.

De visie gaat niet in op te voeren beleid. Waterbeheersing, Energie, Industrie en wonen, natuurontwikkeling zijn ruimtelijk concurrerende vraagstukken, waarvoor keuzes nu al kunnen worden of zijn gemaakt op regionaal niveau. Wij begrijpen dat die niet in de visie zijn komen te staan.

Wij zien demografie als een stuurfactor, die het volume en veranderingsgedrag van veel vraagstukken bepaalt. Het is echter een knop waar niet aan gedraaid mag worden omdat er een maatschappelijk taboe op rust. In de visie vinden wij het onderwerp ook niet terug. De traditionele bevolking groeit overigens nauwelijks. Immigratie is een bron van groei. Dat is een factor die wel enigszins stuurbaar is en iets minder taboe

Gelet op onze positie in de MRA, zien wij vooral op de ruimtelijke bijzonderheden van deze regio. Ons abstractieniveau ligt iets lager dan de Omgevingsvisie, en sluit daarom meer aan op te verwachten ontwikkelingen. Onze zorg is dat de regio dichtgroeit. Onze zorg is ook dat wendbare lagere overheden zich richten op eigen oplossingen voor vraagstukken, die de regio ook beroeren. En onder de vlag van de eigen verantwoordelijkheid over tijd- en grensoverschrijdende belangen heen stappen die de lokale visie te boven gaan¹ Alle ruimte die er wordt geboden in het provinciale beleid wordt zodoende ook getest en benut ..

¹ Een Amsterdams plan om een brug over het IJ te bouwen heeft verstrekkende gevolgen voor het ruimtegebruik in de regio. Rijk, Provincie en zowat iedereen die er mee te maken heeft is tegen. Toch slaagt de stad er in om dit plan door te zetten. Nog zo iets: Amsterdam richt een festivallocatie N1 in en hindert doelbewust de buurgemeente. Ook de provincie is niet voor. Amsterdam is echter een staat in de provincie geworden en drukt door.

In de visie wordt terughoudendheid ten aanzien van regelgeving voor lagere overheden als uitgangspunt gekozen. Wij zijn van mening dat een krachtig sturend bovenliggend lichaam zoals de provincie het stuur moet vasthouden naar de toekomst. Meer regelgeving dus, op basis van de Omgevingsverordening. Een Provincie die nu terugtrekt, verliest zijn greep op de toekomst en zet het eigen leiderschap op het spel. “Lokaal wat kan, regionaal wat moet” scheidt te weinig onderscheid.

De rechtmatige en samenwerkende overheid lijkt ons de beste rol voor de provincie. De provincie neemt nu nog zelf deel in bestuurlijke rollen, waarbij het als rechtmatige overheid moet kunnen functioneren waar lagere overheden verantwoordelijkheid dragen. In lichamen MRA en recreatieschappen heeft het weinig te zoeken als bestuurder. De **duidelijke** overheid dient in het sturingsmodel van blz 69 te staan.

In de visie treffen wij veelvuldig het woord “balans” aan. Balans bepalen betekent concessies doen aan één of meerdere concurrerende doelen. Een belang dat niet vanzelf terugstuurt loopt het eerste risico te sneuvelen. Voor wat betreft natuur en biodiversiteit maken wij ons daarom grote zorgen.

3 Stad en land in de MRA

Onze invalshoek is de zorg voor bescherming van natuur en biodiversiteit in de bufferzone van de MRA en de ruimtelijke opgave om die te blijven beschermen. Zodoende komen we tot de volgende opmerkingen.

3.1 Leefomgeving

Onder leefomgeving verstaan wij wonen werken en recreëren in een omgeving die aan welzijnscondities voldoet.

De schaal van de leefomgeving in de MRA is zodanig verdicht, dat deze regio ook voor het aanwezige landschappelijk open terrein geheel als leefomgeving kan worden benoemd. In de visie wordt dat niet primair aangegeven, maar gaandeweg lezend ontdekken wij dat de provincie dat kennelijk ook vindt.

De oorspronkelijke bufferzone Amsterdam Haarlem is geografisch en visueel verkleind door ruimtelijke claims van werken van groot algemeen belang, zoals het traject Wijkertunnel, de woningbouw van de Velsbroek, en wegen, havens, industrie en energievoorziening. De verdichting vindt ook plaats door zeer intensief recreatief medegebruik van gronden in de NNN, waar de natuur voorop zou moeten blijven staan. In de MRA is de algehele opbouw van belasting door allerlei storende invloeden bepalender voor de kwaliteit van de leefomgeving, dan de aanwezigheid van enkelvoudige en soms tijdelijke verstoringen. De samenkomst van vliegtuighinder, industriehinder, verkeershinder, scheepvaarthinder, festivalhinder² en de daarmee samenhangende lichthinder,

² De geluidsbelasting door vliegtuigen, wegverkeer A5/A9/A22/N202, het scheepvaartverkeer en soms zelfs regio brede geluidsontwikkeling van festivals tast de basiskwaliteit steeds verder aan

SNS. Correspondentie: Zijkanaal B weg 10, 1981LP, Velsen –zuid

Email: info@natuurlijkspaanwoude.nl

KvK nr 64631109. Triodos-bank IBAN NL16 TRIO 0390322997

vervuiling van lucht, water en land levert een verzwarend totaalbeeld op. Het kan onmogelijk zo zijn dat dit totaalbeeld wordt gesplitst en verbijzonderd³ ⁴Het gaat bovendien om het effect van al die invloeden samen op de geestelijke en lichamelijke gezondheid van de ingezetenen en niet of er bijvoorbeeld een decibellimiet is gehandhaafd.

3.2 Verstedelijking

De vaste opgave om een aantal woningen te bouwen past niet bij een analyse van de behoefte die doelgroepen zouden aangeven. Woningbehoefte is vooral een kwaliteitsvraagstuk. Het aantal één persoons huishoudens neemt toe. Daarvoor moet anders worden gebouwd (verbouwd) Ook vergrijzing en migratie zijn factoren bij het bepalen van de woningbehoefte. Het lijkt niet nuttig om in de visie een volume op te nemen. De kansen van woningbouw in combinatie met stadsvernieuwing en energietransitie is een veel uitdagender onderwerp.

Velsen/IJmuiden

- *Net na de oorlog is IJmuiden herbouwd volgens een plan van Dudok. Voor een groot deel is dit gedaan met 3 en 4-laags woningbouw zonder liftvoorzieningen. Aan de ontwikkeling van een stadscentrum werd geen aandacht besteed.⁵ Bepalend voor de structuur van de stad was een enorm onzichtbaar nutteloos anker, waarlangs de flats werden gedrapeerd. De stad zou nu gebaat zijn met een ontwikkelplan gebaseerd op stadsvernieuwing, dat bestaande bouw moderniseert, vervangt verhoogt en structureert rondom OV en een centrum. Gelet op het grote gebied waar het om gaat zijn hier resultaten te boeken in volume, kwaliteit en energiegebruik door verdichting van de bouw. De lokale overheid kan een dergelijk plan waarschijnlijk niet aan. Een ontwikkeling in die zin zou de woningbouw langdurig binnenstedelijk kunnen houden.*
- *Lokale politici willen knagen aan het groenⁱ in de rand van de stad door te bouwen in de duinen (natura2000) ten zuiden van IJmuiden. In dit terrein zijn belangrijke natuurwaarden aanwezig.⁶*
- *De lokale overheid accordeert de uitbreiding van een woningpark in NNN-gebied in Spaarnwoude. Deze woningen worden wisselend bewoond door expats, echtgescheidenen, mensen die graag onzichtbaar willen zijn en niet te vergeten ook recreanten. Het terrein kan binnen het NNN niet worden geborgd in het beheer en natuurwaarden kunnen niet worden ontwikkeld. Deze campus is een verstedelijkt stuk NNN.*
-

³Het ontgassen van benzinetankers (< 9% benzeen) is nog steeds niet verboden en leidt tot luchtverontreiniging in het Noordzeekanaalgebied. Het vliegverkeer neemt nog steeds toe en is een bron van fijnstof. De scheepvaart is eveneens grootvervuiler door scheepsdieselmotoren.

⁴ Er zijn in de MRA geen gebieden meer met duisternis. Overal zijn lichtinvloeden van allerlei bronnen aanwezig. Het terugdringen van lichtvervuiling is van belang voor leven dat van duisternis afhankelijk is. In NNN gebieden is het gebruik van tijdelijke verlichting ten behoeve van festivalverkeer ongewenst

⁵ IJmuiden werd 2 keer verwoest: door de nazi's en door Dudok ;)

⁶ Het "Ief" van Ollengren ;)

4. Natuurontwikkeling en Biodiversiteit

Voor natuurontwikkeling is een robuuste structuur nodig van aaneengesloten terreinen en verbindingen daartussen. De structuur is ook gebaat bij abiotische kwaliteit: bodembescherming, duisternis, terugbrengen van de geluidsdruk en ongeordend betreden door mensen.

Het biotische milieu staat sterk onder druk. Veel onderzoeken maken melding van dramatische afname van soorten. Het betreft klein bodem- en waterleven, vliegende en lopende insecten. Soorten weidevogels staan onder druk in voorkomen en aantallen. Over biodiversiteit ondergronds is weinig bekend. De monitoring van biodiversiteit beslaat lang niet het hele gebied. Insecten ontbreken goeddeels. Stuurinformatie ontbreekt. In de visie zien we dat niet genoemd.

Het strijdig gebruik van weidegronden voor parkeerbestemming moet worden tegengegaan. De grond moet beschermd worden tegen insporing door voertuigen. De Omgevingsverordening is het middel om dat te doen. Weidegrond is ruimtelijk kostbaar en dient waar mogelijk beheerd te worden als natuur met passend maaibeheer, reductie van de stikstof en ter bevordering van biodiversiteit. Het is ongewenst dat weidegrond als eerste afgestempeld wordt, als er ruimtelijke wensen moeten worden vervuld

Het grondwater moet weer omhoog. Het peilbeheer is vooral afgestemd op de agrarische sector. Dat heeft belang bij een laag peil en afvoer van water. De natuur niet.

De stikstofbelasting in NNN-gebieden moet in elk geval worden teruggedrongen. Ook nu wordt nog mest gereden over het land vanwege het belang van recreatief medegebruik. terwijl dat in het belang van natuurwaarden zou moeten worden verschaald.

4.1 Recreatie en natuur

De provincie geeft rangordening aan van recreatie ten opzichte van natuur in het NNN : natuur dient voor op te staan . Het Recreatieschap Spaarnwoude ziet dat niet zo en voert geen zelfstandig natuurbeleid. Ze kan dat ook niet vanwege de positie in een Gemeenschappelijke Regeling, waarin geen autonome bestuurskracht heeft die op de AWB is gebaseerd. Maximale exploitatie van “groen” en optimalisatie van recreatie is slechts het doel. Op deze wijze is het Recreatieschap Spaarnwoude en de daaraan gekoppelde terreinbeheerder Recreatie Noord-Holland de grootste bedreiging voor de natuur in het NNN⁷. Het lichaam heeft decennia lang bewezen niet te kunnen verbeteren.

In de visie had het belang van professioneel natuur- en terreinbeheer genoemd kunnen worden. En het belang dat openbare ruimte door de verantwoordelijke overheid moet worden bestuurd.

⁷ Er zijn heel goede terreinbeheerders: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, PWN, Landschap Noord-Holland.

5. Landschap

Openheid en weidsheid van het landschap is gebaat bij beperking van hoge objecten. Windmolens, Haveninstallaties, Olie tanks, elektriciteit torens, wegen en hoogbouw aan de rand van de stad en de kust bepalen de zichtlijnen en de zichtbare schaal van het landschap. Beschadigend is het nieuwe traject van hoogspanningsmasten, die als het ware een kras in de bufferzone heeft gemaakt.

Het landschap van de bufferzone in Amsterdam- Haarlem sluit in het westen aan op de verbindingen met Natura2000 en in het noorden aan op het gebied boven het Noordzeekanaal tot aan Alkmaar. De bufferzone is derhalve een stevige link in natuurverbindingen als schakel in het landschap.

Deze structuur moet tegen verdere aantasting worden beveiligd. Een stap daartoe is het schrappen van de strategische reserve voor havenuitbreiding in de Houtrakpolder. Bedrijventerreinen in de Zaanstreek, die inmiddels met afvalstort mee tot Buitenhuisen zijn opgerukt hebben in westelijke richting de grens bereikt. Het landschap moet robuuster worden door de hele structuur van de bufferzone tot aan Alkmaar te versterken

6. Energie

De ontwikkeling van zonne-energie is een goede oplossing, als die op daken van bedrijven plaatsvindt. In het westelijk havengebied van Westpoort zijn tal van warehouses, die een enorm oppervlak zonnecellen kunnen faciliteren. Zonneboerderijen op agrarische grond en wateroppervlakken belemmeren natuurwaarden, biodiversiteit en landschapswaarde en zouden om die reden met regelgeving in de Omgevingsverordening moeten worden verhinderd.

De kansen van Blue Energy of wel omgekeerde electrolyse worden bekeken in een testcentrale op Breezanddijk. In beginsel leent de Noordersluis in IJmuiden zich ook voor een dergelijke oplossing. Daar zou onderzoek naar kunnen worden gedaan.

Energietransitie wordt als een omwenteling gepresenteerd, maar kan alleen via geleidelijke weg plaatsvinden. De infrastructuur voor gas is een grootschalige investering geweest en kan niet onbenut raken. De markt zal dit gaan regelen, want gas is een prima energiedrager en niet volledig te vervangen.

7. Schiphol

Schiphol ziet op de grens van haar groei. De studie naar een eiland voor de kust (bv ten zuiden van het huidige windpark Luchterduinen) met een dependance van Schiphol en eventueel havenfaciliteiten voor schepen met verpompbare lading en LNG (veiligheid) zou kunnen worden opgepakt. De mogelijkheid van High Loop verbindingen zijn in de visie niet besproken maar zouden in die studie kunnen worden opgenomen.

Wij willen daarbij opmerken, dat de zee niet leeg is en onbeperkt ruimte biedt aan allerlei voorzieningen. Er zijn vaarroutes, munitiestortgebieden, leidingen, exploratievelden en al gereserveerde windlocaties. De visserij heeft het er al moeilijk mee.

8. Aanbevelingen

- Zorg voor afbakening van verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van wetten. Niet elke lagere overheid kan de kwaliteitsopgave aan om alle ruimtelijk belangrijke taken van de Omgevingswet uit te voeren
- Versterk de structuur van het landschap door te ontsnipperen waar dat nog mogelijk is en bevorder het aaneensluiten van de groene gebieden van bufferzone Amsterdam-Haarlem tot en voorbij Alkmaar
- versterk natuurwaarden door de gebieden in het NNN robuuster te maken en verbindingen ruimtelijk te beschermen .
- Zorg voor monitoring van alle biodiversiteit en stel daar vervolgens beleidsplannen voor op
- Laat het bestuur van openbare ruimte over aan de gemeenten en beëindig gemeenschappelijke regelingen die rechtsonzekerheid in die ruimte veroorzaken.
- treed als provincie terug uit het bestuur van lagere lichamen om rolverwarring tegen te gaan
- Hef het Recreatieschap Spaarnwoude op en geef de huidige grondeigenaren (vnl SBB) de opdracht om het terreinbeheer uit te voeren
- beschouw cumulatieve milieuvraagstukken als geheel. Geef gemeenten ook niet de kans om de omgevingskwaliteit van andere gemeenten te beïnvloeden.